

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΔΗΓΙΑ ΔΟΜΙΚΩΝ ΥΛΙΚΩΝ (89/106/ΕΟΚ) ΚΑΙ Ο ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

Σάββας Πελτέκης

Γενικός Διευθυντής, TUV ΕΛΛΑΣ Α.Ε. (συνεργαζόμενοι με LGA Bautechnik)

Ματθαίος Βλαχάκης

Αν. Διευθυντής Κτιριακών-Τεχνικών Έργων, TUV ΕΛΛΑΣ Α.Ε. (συνεργαζόμενοι με LGA Bautechnik)

Λέξεις κλειδιά: πιστοποίηση, CE, 89/106/ΕΟΚ, ΠΔ 334/94, CPD, κοινοποιημένος φορέας, οργανισμός πιστοποίησης, εργαστήριο δοκιμών, σύστημα αξιολόγησης της συμμόρφωσης, εναρμόνιση, έλεγχος αγοράς

ΠΕΡΙΛΗΨΗ: Η Ευρωπαϊκή Οδηγία 89/106/ΕΟΚ θεσπίστηκε από την ΕΕ για τα προϊόντα του τομέα των δομικών κατασκευών και εναρμονίστηκε στην ελληνική νομοθεσία με το ΠΔ 334/94. Στα πλαίσια της Οδηγίας έχουν εκδοθεί περισσότερα από 300 εναρμονισμένα πρότυπα για τη συμμόρφωση των προϊόντων με συνεπακόλουθη σήμανση CE στα προϊόντα. Ωστόσο η Ελλάδα έχει καθυστερήσει στην εφαρμογή της Οδηγίας σε διάφορους τομείς, όπως η εναρμόνιση των τεχνικών προδιαγραφών, η μετάφραση των προτύπων, η κοινοποίηση φορέων πιστοποίησης και εργαστηρίων δοκιμών, ο έλεγχος σύμφωνα με τα νέα πρότυπα, ο έλεγχος της αγοράς.

1. ΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ ΔΟΜΙΚΩΝ ΥΛΙΚΩΝ

Λόγω της ανομοιομορφίας των εθνικών διατάξεων των κρατών μελών που προσδιορίζουν τις απαιτήσεις των προϊόντων, δημιουργούνται τεχνικά εμπόδια και παρεμποδίζονται οι συναλλαγές στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στα πλαίσια της εξάλειψης αυτών των τεχνικών εμποδίων, θεσπίστηκαν η νέα προσέγγιση στην ρύθμιση των προϊόντων και η σφαιρική προσέγγιση στην εκτίμηση της συμμόρφωσης. Με τη νέα προσέγγιση καθορίζονται βασικές απαιτήσεις για την ασφάλεια καθώς και άλλες απαιτήσεις προς την κατεύθυνση μιας γενικά καλύτερης ποιότητας ζωής, χωρίς να υποβιβάζονται τα υπάρχοντα και αιτιολογημένα επίπεδα προστασίας στα κράτη μέλη. Ειδικότερα στον τομέα των κατασκευών, εκδόθηκε η Ευρωπαϊκή Οδηγία 89/106/ΕΟΚ για την προσέγγιση των νομοθετικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών όσον αφορά τα

προϊόντα του τομέα των δομικών κατασκευών. Η Οδηγία 89/106/ΕΟΚ τροποποιήθηκε από την Οδηγία 93/68/ΕΟΚ που αφορά τη σήμανση CE. Όπως και για τις περισσότερες Οδηγίες της νέας και της σφαιρικής προσέγγισης, έχει εφαρμογή στα προϊόντα που διακινούνται στα 25 κράτη μέλη της ΕΕ, καθώς και στις χώρες του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) πλην της Ελβετίας, δηλαδή συνολικά σε 29 χώρες.

Εξαιτίας και της ευρύτητας των προϊόντων που περιλαμβάνονται και κατά συνέπεια της ποικιλομορφίας των προϊόντων, η Ευρωπαϊκή Οδηγία για τα Δομικά Υλικά αποτελεί την πλέον περίπλοκη Οδηγία Νέας Προσέγγισης, ενώ λόγω των ιδιομορφιών που υπάρχουν ανά περιοχή, επιτρέπεται στα κράτη μέλη να ορίσουν «επίπεδα και κλάσσεις» απόδοσης προϊόντων για τις συνθήκες που τα αφορούν.

Οι βασικές απαιτήσεις των προϊόντων, που τίθενται από την Οδηγία, είναι οι εξής:

- 1.Μηχανική αντοχή και ευστάθεια
- 2.Πυρασφάλεια
- 3.Υγιεινή, υγεία και περιβάλλον
- 4.Ασφάλεια χρήσης
- 5.Προστασία κατά του θορύβου
- 6.Εξοικονόμηση ενέργειας και συγκράτηση θερμότητας

Με βάση τις παραπάνω έξι βασικές απαιτήσεις, δίνονται εντολές προς τους Ευρωπαϊκούς Οργανισμούς Τυποποίησης (CEN, CENELEC κλπ.) για την έκδοση εναρμονισμένων Ευρωπαϊκών προτύπων (Κεφάλαιο II της CPD). Όπου δεν έχουν εκδοθεί Ευρωπαϊκά Πρότυπα, υπάρχει δυνατότητα να χρησιμοποιείται Ευρωπαϊκή Τεχνική Έγκριση (ETA). Σε αντίθεση με άλλες Οδηγίες Νέας Προσέγγισης, οι βασικές απαιτήσεις δεν έχουν εφαρμογή άμεσα στα προϊόντα. Η απόδοσή τους αποκτά σημασία μόνο όταν ενσωματώνονται στο έργο.

Για την εφαρμογή της Οδηγίας και των εναρμονισμένων Ευρωπαϊκών προτύπων στα προϊόντα, έχουν δημιουργηθεί 4 εναλλακτικά συστήματα αξιολόγησης της συμμόρφωσης (Παράρτημα III της Οδηγίας). Ο τρόπος αξιολόγησης της συμμόρφωσης του προϊόντος καθορίζεται στο εναρμονισμένο πρότυπο του προϊόντος. Σύντομη περιγραφή των συστημάτων βεβαίωσης της συμμόρφωσης, καθώς και η ενδεχόμενη εμπλοκή Κοινοποιημένου Φορέα, παρουσιάζεται στον επόμενο πίνακα:

Πίνακας 2. Τίτλος Πίνακα

ΣΑΣ*	Σύντομη περιγραφή	Κοινοπ. φορέας
1/1+	Πιστοποίηση του ελέγχου της παραγωγής στο εργοστάσιο που εφαρμόζει ο κατασκευαστής και δοκιμές σε δείγματα προϊόντων	Οργανισμός πιστοποίησης
2/2+	Πιστοποίηση του ελέγχου της παραγωγής στο εργοστάσιο που εφαρμόζει ο κατασκευαστής	Οργανισμός πιστοποίησης

- 3 Έλεγχος της παραγωγής στο εργοστάσιο από τον Εργαστήριο κατασκευαστή και αρχική δοκιμή τύπου σε εργαστήριο
- 4 Έλεγχος της παραγωγής στο εργοστάσιο και αρχική δοκιμή τύπου από τον κατασκευαστή

*ΣΑΣ: σύστημα Αξιολόγησης της Συμμόρφωσης.

2. ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΚΑΙ ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΜΕΝΑ ΠΡΟΤΥΠΑ

Σύμφωνα με τον ορισμό που δίνεται από την Οδηγία (κεφ. I, άρθρ. 1, §2) «Προϊόν του τομέα των δομικών κατασκευών» νοείται κάθε προϊόν το οποίο κατασκευάζεται για να ενσωματωθεί, κατά τρόπο διαρκή, σε δομικά έργα εν γένει, που καλύπτουν τόσο τα κτίρια όσο και τα έργα πολιτικού μηχανικού.

Με βάση αυτόν τον ορισμό, διαφαίνεται ότι τα προϊόντα που καλύπτονται από την Οδηγία, παρουσιάζουν μια ευρύτητα τομέων παραγωγής και βιομηχανίας: από λατομεία αδρανών υλικών για έργα οδοποιίας, σκυρόδεμα ή έρμα σιδηροδρόμου, μέχρι μεγάλες βιομηχανίες παραγωγής τσιμέντου, δομικού χάλυβα ή αντλιών πυρόσβεσης. Για την καλύτερη οργάνωση και παρακολούθηση της δραστηριότητας σε κάθε τομέα, η ομάδα των κοινοποιημένων φορέων για τη συγκεκριμένη Οδηγία (GNB-CPD) έχει συστήσει κατ' αρχήν 21 επιμέρους ομάδες τομέων, ως ακολούθως:

SG01: Τελειώματα κτιρίων

SG02: Τσιμέντα, αδρανή υλικά, κονιάματα, ασβέστης, πρόσθετα και επισκευαστικά σκυροδέματος.

SG03: Καμινάδες και καπναγωγοί (επίσης λέβητες, καλοριφέρ)

SG04: Εξαρτήματα κυκλοφορίας

SG05: Επικαλύψεις κτιρίων

SG06: Πόρτες και παράθυρα

SG07: Πυροσβεστικά συστήματα

SG08: Στερεώσεις (αγκύρια διαφόρων τύπων)

SG09: Τζάμια

SG10: Τοιχοποιία

SG11: Μembrάνες, γεωφάσματα και στεγανωτικά υλικά.

SG12: Σωληνώσεις και δεξαμενές

SG13: Προκατασκευασμένο σκυρόδεμα

SG14: Χάλυβες οπλισμού

SG15: Οδοποιία

SG16: Δομικά εφόδρανα

SG17: Δομικά μέταλλα

SG18: Δομική ξυλεία
SG19: Θερμομόνωση
SG20: Πανέλα με βάση το ξύλο
SG21: Κιτ για κτίρια

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκδίδει εντολές προς τους Ευρωπαϊκούς Οργανισμούς Τυποποίησης CEN, CENELEC κλπ. για την προετοιμασία Εναρμονισμένων Ευρωπαϊκών Προτύπων (hENs) για την κάλυψη των βασικών απαιτήσεων, σύμφωνα με το Κεφάλαιο II της CPD. Εναλλακτικά, κάποιος παραγωγός όταν δεν υπάρχει εναρμονισμένο Ευρωπαϊκό Πρότυπο, έχει τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσει Ευρωπαϊκή Τεχνική Έγκριση (ETA). Τα Εναρμονισμένα Ευρωπαϊκά Πρότυπα και οι Ευρωπαϊκές Τεχνικές Έγκρισεις αποτελούν τις Τεχνικές Προδιαγραφές της Οδηγίας.

Στις αρχές του 2008, ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Τυποποίησης (CEN) στα πλαίσια της συγκεκριμένης Οδηγίας CPD, είχε εκδώσει 325 εναρμονισμένα πρότυπα για προϊόντα του τομέα δομικών κατασκευών. Χαρακτηριστικό των εναρμονισμένων προτύπων αποτελεί η ύπαρξη Παραρτήματος ZA, όπου περιλαμβάνει τους εναλλακτικούς τρόπους αξιολόγησης της συμμόρφωσης που έχουν καθοριστεί από τις εντολές τυποποίησης, ανάλογα με τη κρισιμότητα των βασικών απαιτήσεων και την σκοπούμενη χρήση του προϊόντος.

Για τα περισσότερα από τα προϊόντα για τα οποία δεν υπάρχει σημαντική απαίτηση ασφάλειας, καθώς δεν προβλέπεται να συμμετέχουν στη μηχανική αντοχή και ευστάθεια ή στην πυρασφάλεια μιας κατασκευής, αρκεί αρχική δοκιμή τύπου των προϊόντων και παρακολούθηση του ελέγχου της παραγωγής στο εργοστάσιο από τον παραγωγό.

Έλεγχος της παραγωγής στο εργοστάσιο σημαίνει συνεχής εσωτερικός έλεγχος της παραγωγής από τον κατασκευαστή. Όλα τα στοιχεία, απαιτήσεις και μέτρα που ακολουθεί ο κατασκευαστής καταγράφονται συστηματικά με τη μορφή γραπτών συμβάσεων και διαδικασιών. Αυτή η καταγραφή του συστήματος ελέγχου της παραγωγής εξασφαλίζει την κοινή κατανόηση της εγγύησης της ποιότητας και επιτρέπει να παρακολουθείται ο βαθμός στον οποίο επιτυγχάνονται τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά του προϊόντος καθώς και η αποτελεσματική λειτουργία του συστήματος ελέγχου της παραγωγής. (CPD Παράρτημα III, §1). Ο έλεγχος της παραγωγής στο εργοστάσιο, ακολουθεί εν γενεί τις αρχές των συστημάτων διασφάλισης ποιότητας και προσεγγίζει κατά πολύ τις απαιτήσεις του προτύπου ISO 9001. Γι' αυτό το λόγο και προτείνεται η πιστοποίηση του εργοστασίου σύμφωνα με το ISO 9001.

3. Η ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΜΕ ΤΟ ΠΔ 334/94

Η Οδηγία Δομικών Υλικών δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις 11.2.1989, ενώ κοινοποιήθηκε στα κράτη μέλη στις 27.12.1998. Στο άρθρο 22 προέβλεπε ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να

προσαρμοστούν μέσα σε 30 μήνες από την κοινοποίηση της. Η Ελληνική Νομοθεσία εναρμονίστηκε με το ΠΔ 334/94 στις 11.10.1994.

Το ΠΔ 334/94 αναφέρει το γενικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Οδηγίας, ενώ προβλέπει και τις ιδιαίτερες διατάξεις για την Ελλάδα. Συγκεκριμένα στο άρθρο 2 αναφέρεται ότι με κοινές αποφάσεις των Υπουργών ΠΕΧΩΔΕ και ΒΕΤ καθορίζονται τα χαρακτηριστικά των προϊόντων. Στο άρθρο 4 αναφέρεται ότι ο ΕΛΟΤ τηρεί και δημοσιεύει τους καταλόγους τεχνικών προδιαγραφών, ενώ οι αρμόδιες υπηρεσίες του ΒΕΤ αναδημοσιεύουν περιοδικά τους πίνακες των προϊόντων που καταρτίζει η ΕΕ και απαιτείται μια απλή δήλωση του κατασκευαστή και που δεν οφείλουν να φέρουν σήμανση “CE”.

Όσον αφορά τους εγκεκριμένους οργανισμούς, στο άρθρο 9 καθορίζεται ο ΕΛΟΤ ως Οργανισμός Πιστοποίησης για την εφαρμογή του Διατάγματος και ως Εθνικός Οργανισμός Τεχνικών Εγκρίσεων. Επίσης ο Υπουργός Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας κοινοποιεί στην επιτροπή τους οργανισμούς πιστοποίησης, επιθεώρησης και εργαστηρίων δοκιμών. Στο άρθρο 11 δίνει στις υπηρεσίες του ΥΒΕΤ τις αρμοδιότητες για τον έλεγχο της ορθής χρησιμοποίησης της σήμανσης “CE” στην αγορά, στο χώρο παραγωγής και εμπορίας των προϊόντων.

Τέλος η δημοσίευση και η εκτέλεση του ΠΔ ανατίθεται στον Υπουργό ΒΕΤ.

4. Η ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Μέχρι σήμερα έχουν εκδοθεί 8 Υπουργικές Αποφάσεις για συμμόρφωση δομικών προϊόντων με εναρμονισμένα ευρωπαϊκά πρότυπα εκ των οποίων οι 6 έχουν εκδοθεί μέσα στο 2007. Από το σύνολο των 325 προτύπων που έχουν εναρμονιστεί στην ΕΕ για αντίστοιχες οικογένειες προϊόντων, οι αποφάσεις αυτές καλύπτουν τα 84 πρότυπα και συγκεκριμένα αφορούν τις παρακάτω ομάδες προϊόντων:

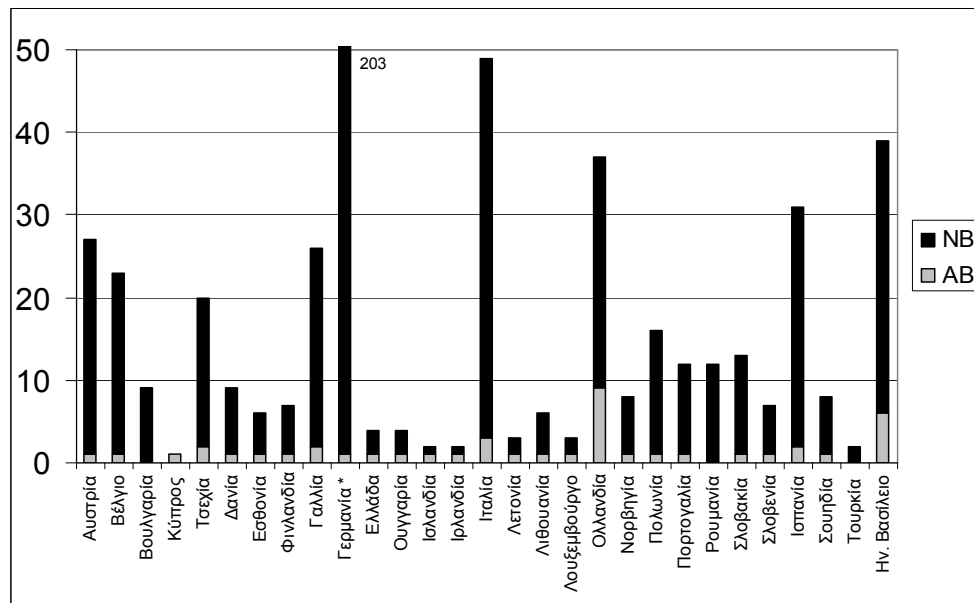
- Τσιμέντα
- Πρόσθετα σκυροδεμάτων
- Γεωφάσματα
- Εφέδρανα
- Μόνιμα συστήματα πυρόσβεσης
- Πλάκες πεζοδρομίων και κράσπεδα από φυσικούς λίθους
- Αδρανή δομικών έργων
- Βιομηχανικώς παραγόμενα θερμομονωτικά προϊόντα
- Προϊόντα από φυσικούς και διακοσμητικούς λίθους
- Ιστούς φωτισμού
- Στοιχεία τοιχοποιίας
- Δομική άσβεστος

Για κάθε εναρμονισμένο πρότυπο που αφορά προϊόν ή ομάδα προϊόντων, εκδίδονται παράλληλα και βοηθητικά πρότυπα όπως πρότυπα για την αξιολόγηση της συμμόρφωσης ή τη δειγματοληψία, καθώς και πρότυπα για τις δοκιμές στα χαρακτηριστικά των προϊόντων. Τα απαιτούμενα πρότυπα που πρέπει να προμηθευτεί κάποιος για να αξιολογήσει τη συμμόρφωση των προϊόντων, συγκροτούν ένα αξιοσέβαστο αριθμό, που λαμβάνοντας υπόψη ότι ελάχιστα από αυτά έχουν μεταφραστεί στα ελληνικά και ότι η ανάγνωση των προτύπων προϋποθέτει κάποια εξοικείωση, καθιστά την κατανόησή τους και την εφαρμογή τους ακόμη πιο δύσκολη.

5. ΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΟΚΙΜΩΝ

Οι φορείς πιστοποίησης και τα εργαστήρια δοκιμών πρέπει να καλύπτουν τις απαιτήσεις που τίθενται στο Παράρτημα IV της Οδηγίας. Ωστόσο σύμφωνα με το καθοδηγητικό Έγγραφο Α (Guidance Paper A), η διαπίστευση των φορέων καλύπτει τις περισσότερες προϋποθέσεις, γι' αυτό και συνίσταται πριν την κοινοποίηση να προηγείται διαπίστευση σύμφωνα με τα πρότυπα EN 45011 για φορείς πιστοποίησης, EN 45012 ή EN 45004 για φορείς επιθεώρησης και EN ISO/IEC 17025 για εργαστήρια δοκιμών.

Με βάση στοιχεία που συλλέχθηκαν στις αρχές του 2008 από την Ευρωπαϊκή Ένωση, στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Οδηγίας Δομικών Υλικών έχουν κοινοποιηθεί από τις 29 χώρες εφαρμογής της Οδηγίας 546 φορείς πιστοποίησης και εργαστήρια δοκιμών. Από αυτούς 203 έχουν κοινοποιηθεί από τη Γερμανία, ενώ το Δεκέμβριο του 2007 η Ελλάδα πρόσθεσε δύο κοινοποιημένα εργαστήρια δοκιμών, φθάνοντας το συνολικό αριθμό κοινοποιημένων φορέων από τη χώρα μας στους τρεις.

* Στο παραπάνω σχήμα έχει διακοπεί η Γερμανία (με 203 φορείς) για καλύτερη επόπτευση της παράστασης.

Τα προϊόντα που καλύπτονται από τον κοινοποιημένο φορέα πιστοποίησης στην Ελλάδα είναι:

- Τσιμέντα
- Ασβέστης
- Στοιχεία τοιχοποιίας
- Κονιάματα τοιχοποιίας
- Αδρανή υλικά
- Πρόσθετα σκυροδέματος

Ενώ σχετικά με τα κοινοποιημένα εργαστήρια δοκιμών, καλύπτονται οι δοκιμές για:

- Κόλλες πλακιδίων
- Παράθυρα

Με το δεδομένο των περιορισμένων προϊόντων που μπορούν να αξιολογηθούν στην Ελλάδα και αφού ο παραγωγός μπορεί να επιλέξει οποιονδήποτε κοινοποιημένο φορέα για να πιστοποιήσει το προϊόν του και όχι κατ' ανάγκη από το κράτος μέλος που προέρχεται, οι Έλληνες παραγωγοί αναγκάζονται είτε να μην αξιολογούν τα προϊόντα τους, είτε να δαπανούν πολύ περισσότερο απ' ό τι οι ανταγωνιστές τους στην υπόλοιπη Ευρώπη. Η κατάσταση επιβαρύνεται πολύ περισσότερο όταν προβλέπεται επιθεώρηση του ελέγχου της παραγωγής στο εργοστάσιο, καθώς απαιτείται

και μετακίνηση του φορέα πιστοποίησης. Αυτή τη στιγμή, λόγω της μειωμένης δυνατότητας πιστοποίησης από την ελληνικό φορέα, διάφορες ελληνικές εταιρείες έχουν ήδη πιστοποιηθεί από ξένους φορείς σε προϊόντα δομικών κατασκευών, όπως πανώ από ξύλο, πρόσμικτα, γεωφάσματα, θερμομονωτικά, τούβλα κλπ.

Σαν επακόλουθο αυτού του γεγονότος, δημιουργείται δυσκολία στις εξαγωγές καθώς δεν καλύπτονται οι απαιτήσεις για τη συμμόρφωση των προϊόντων με τις Ευρωπαϊκές προδιαγραφές και τη σήμανση CE, ενώ παράλληλα δημιουργούνται δυσκολίες στις αναβαθμίσεις και τη διεύρυνση της ποικιλίας των παραγόμενων προϊόντων.

6. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΦΟΡΕΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΚΑΙ ΟΦΕΛΗ

Η επιτήρηση της αγοράς είναι ένα κρίσιμο εργαλείο στην εφαρμογή των Οδηγιών Νέας Προσέγγισης, όπως η 89/106/ΕΟΚ. Σκοπός της επιτήρησης της αγοράς είναι κατ' αρχήν η ενιαία τήρηση των οδηγιών μέσα στην Κοινότητα. Για την επίτευξη αυτού του στόχου, πρέπει να υπάρχει ένας ανεξάρτητος φορέας που θα ελέγχει τις εισαγωγές των προϊόντων ότι συμμορφώνονται στις απαιτήσεις κατ' ελάχιστον της ασφάλειας, θα παίρνει δείγματα από την παραγωγή για την επαλήθευση της συμμόρφωσης, θα επιτηρεί τους κατασκευαστές που παράγουν δομικά προϊόντα και θα επιτηρεί τους φορείς που εμπλέκονται στη διαδικασία αξιολόγησης της συμμόρφωσης όπως φορείς επιθεώρησης, πιστοποίησης και εργαστήρια δοκιμών.

Κάθε Κράτος Μέλος πρέπει να καθορίσει αρχές για την επιτήρηση της αγοράς και αυτές οι αρχές πρέπει να έχουν τους απαραίτητους πόρους και δύναμη για τις διεργασίες επιτήρησης, να διασφαλίζουν την τεχνική αρμοδιότητα και την επαγγελματική ακεραιότητα του προσωπικού τους και να ενεργούν κατά τρόπο ανεξάρτητο και ισότιμο, τηρώντας παράλληλα την αρχή της αναλογίας.

Στον καθορισμό του φορέα ελέγχου της αγοράς πρέπει να εξαιρεθούν οι κοινοποιημένοι φορείς λόγω αντικρουόμενων συμφερόντων. Αντίθετα, ένα κεντρικός φορέας με γνώση της αγοράς, τεχνογνωσία και πανελλαδική εμβέλεια, που να εποπτεύεται από δημόσιο φορέα και άρα ανεξάρτητο από όποια συμφέροντα, θα ήταν ιδανικός φορέας ελέγχου της αγοράς.

Η σωστή λειτουργία του φορέα ελέγχου της αγοράς είναι καθοριστικής σημασίας, καθώς περιορίζονται οι κίνδυνοι που μπορεί να προέλθουν από τα προϊόντα, αποκτούν περισσότερη αξιοπιστία οι διαδικασίες βεβαίωσης της συμμόρφωσης, αναγνωρίζονται και τεκμηριώνονται οι διαφορές μεταξύ των προϊόντων της ίδιας χρήσης, συμβάλλει στην ενημέρωση των χρηστών και της σωστής χρήσης των προϊόντων, συνηγορεί δραστικά στη μείωση του αθέμιτου ανταγωνισμού, ενώ παράλληλα υπάρχει δυνατότητα της συλλογής και ανάλυσης στοιχείων της αγοράς που βοηθά στην αναθεώρηση των προδιαγραφών.

7. ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΑΠΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΑΤΟΜΕΙΑ ΚΑΙ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ

Από τον Μάιο του 2005, ο οργανισμός μας σε συνεργασία με Γερμανικό Κοινοποιημένο Φορέα έχουν επιθεωρήσει και πιστοποιήσει σημαντικό αριθμό λατομείων σε Ελλάδα και Κύπρο. Από αυτές τις επιθεωρήσεις προέκυψε ότι, αν και ο αριθμός των λειτουργούντων λατομείων στην Ελλάδα είναι μεγάλος, η πιστοποίηση έχει καθυστερήσει και αναλογικά ο αριθμός των πιστοποιημένων λατομείων είναι μικρός σε σχέση με την Κύπρο. Οι λόγοι αυτής της καθυστέρησης (ας μην ξεχνάμε ότι καταληκτική ημερομηνία εφαρμογής των Ευρωπαϊκών Προτύπων, των σχετικών με τα Αδρανή ήταν η 01/06/2004), μπορούν να συνοψισθούν ως ακολούθως:

Α) Δεν έχουν εκδοθεί ακόμη (τουλάχιστον μέχρι την ημέρα συγγραφής του παρόντος) όλα τα απαραίτητα ελληνικά κανονιστικά έγγραφα, όπως: αναθεώρηση του ΚΤΣ '97 για το προσδιορισμό /τροποποίηση των απαιτούμενων δοκιμών/ορίων (όπως συνέβη παραδείγματος χάριν αντίστοιχα για το τσιμέντο), με αποτέλεσμα να προκαλείται σύγχυση στους περισσότερους παραγωγούς αδρανών υλικών και τα λατομεία να επιβαρύνονται με την εκτέλεση εργαστηριακών ελέγχων σύμφωνα με διαφορετικά πρότυπα, ώστε να καλύπτουν και τις απαιτήσεις των ευρωπαϊκών προτύπων και εκείνες των πελατών.

Β) Το μεγαλύτερο μέρος των σχετικών προτύπων (προϊόντων και δοκιμών) δεν είναι διαθέσιμα στην Ελληνική Γλώσσα, πράγμα που προκαλεί μεγάλες δυσκολίες στη κατανόηση και εφαρμογή τους.

Αντίθετα της Κύπρου εξέδωσε στις 8 Απριλίου 2006 (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΡΙΤΟ της Επίσημης Εφημερίδας της Δημοκρατίας, Αρ. 3976, ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ, ΜΕΡΟΣ Ι) τη «Κανονιστική Διοικητική Πράξη» Αρ. 177 περί των «Βασικών Απαιτήσεων (Προϊόντα Δομικών Κατασκευών) Κανονισμοί του 2003» για τον Καθορισμό των Επιπέδων των Βασικών Απαιτήσεων Προϊόντων Δομικών Κατασκευών κατά CYS EN 12620, CYS EN 13043, CYS EN 13139 & CYS EN 13242, συνοδευόμενο από τέσσερα Παραρτήματα (ανάλογα με τα υλικά) όπου θέτονται οι απαιτήσεις και τα όρια και υποχρεωτική ημερομηνία ισχύος του Διατάγματος από 1η Μαΐου 2005. Το αποτέλεσμα είναι σχεδόν το σύνολο των Λατομείων της Κύπρου να εφαρμόσει τα σχετικά Πρότυπα και να προχωρήσει σε πιστοποιήσεις των προϊόντων τους και το σημαντικότερο οι προδιαγράφοντες, οι παραγωγοί και οι χρήστες να διαθέτουν τελικά κοινή «γλώσσα» επικοινωνίας.

Αντίστοιχα στην Ελλάδα, έχει εκδοθεί από το Μάρτιο του 2007 η Απόφαση 5328/122 (ΦΕΚ 386/Β/20.3.2007) για τα αδρανή δομικών έργων, όπου δίνεται η δυνατότητα στους παραγωγούς να διαθέσουν τα υπάρχοντα αποθέματά τους, ώστε από τέλος Μαρτίου 2008 να μην κυκλοφορούν ή πωλούνται αδρανή υλικά χωρίς τη σήμανση CE. Στην Απόφαση αυτή, καθορίζεται το σύστημα αξιολόγησης της συμμόρφωσης που πρέπει να

ακολουθηθεί, αλλά δεν καθορίζονται οι απαιτήσεις και τα όρια που γίνονται αποδεκτά τα υλικά. Τα εναρμονισμένα πρότυπα των αδρανών υλικών, για τον έλεγχο των χαρακτηριστικών των προϊόντων, παραπέμπουν σε αντίστοιχα ευρωπαϊκά πρότυπα δοκιμών. Δεδομένου ότι οι κανονισμοί και οι προδιαγραφές που ισχύουν και εφαρμόζονται αυτή τη στιγμή στην ελληνική επικράτεια, δεν συμβαδίζουν με τις ευρωπαϊκές προδιαγραφές, οι παραγωγοί πρέπει να πιστοποιήσουν τα προϊόντα τους σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα, χωρίς να μπορούν να τα διαθέσουν, ή οι χρήστες θα πρέπει να παραλάβουν τα προϊόντα χωρίς να μπορούν να τα ελέγξουν με βάση τις ισχύουσες προδιαγραφές και κανονισμούς.

8. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η εναρμόνιση της ελληνικής πραγματικότητας στα νέα ευρωπαϊκά δεδομένα για τις κατασκευές έχει καθυστερήσει σημαντικά και δεν έχει δοθεί η ανάλογη βαρύτητα και σημασία στην εφαρμογή της οδηγίας, εν αντιθέσει με άλλες χώρες που έχουν χαμηλότερη δυναμικότητα και έχουν ενταχθεί πρόσφατα στην ΕΕ, όπως Κύπρος και Βουλγαρία.

Αυτό προσδιορίζεται κυρίως από το ότι δεν έχουμε εναρμονιστεί με τις απαιτήσεις της ΕΕ σε όλα τα προϊόντα, ελάχιστα από τα πρότυπα έχουν μεταφραστεί στα ελληνικά, δεν έχουν εναρμονιστεί οι προδιαγραφές και οι ελληνικοί κανονισμοί (ΠΤΠ, ΚΤΣ κλπ) με το υφιστάμενο πλαίσιο που έχει δημιουργηθεί, υπάρχει έλλειψη κοινοποιημένων φορέων στην Ελλάδα, υπάρχει έλλειψη εργαστηρίων που θα εκτελούν τις δοκιμές με τα ευρωπαϊκά πρότυπα και δεν έχει λειτουργήσει ο φορέας ελέγχου της αγοράς. Οι επιπτώσεις από αυτήν την αδράνεια φέρνουν αντίκτυπο σε πολλά εμπλεκόμενα μέρη: οι παραγωγοί δυσκολεύονται να ανταγωνιστούν τους αντίστοιχους παραγωγούς από τα υπόλοιπα κράτη μέλη που έχουν ενδεχομένως καλύτερη τεχνογνωσία και χαμηλότερα έξοδα εναρμόνισης, οι μελετητές δεν προδιαγράφουν σωστά τις απαιτήσεις των προϊόντων και οι τελικοί χρήστες δεν μπορούν να κατανοήσουν και να συγκρίνουν τα χαρακτηριστικά των προϊόντων ώστε να τα ενσωματώσουν στην κατασκευή.

Θέλοντας να καλύψουμε το χρόνο που αδρανήσαμε, θα πρέπει να γίνουν οι κατάλληλες ενέργειες, ξεκινώντας από δημιουργία και άμεση δραστηριοποίηση φορέα ελέγχου της αγοράς, που θα αναλάβει και το γενικότερο συντονισμό με τα εμπλεκόμενα μέρη (δημόσιες υπηρεσίες, συλλογικά όργανα, επαγγελματικοί φορείς, μελετητές, φορείς αξιολόγησης, εργαστήρια δοκιμών, καταναλωτές).

9. ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Δημοσιεύσεις σε Επίσημες Εφημερίδες

Ψήφισμα του Συμβουλίου της 7ης Μαΐου 1985 για νέα προσέγγιση στο θέμα της τεχνικής εναρμόνισης και τυποποίησης (EE C 136 της 04.06.1985, σ. 0001).

Οδηγία του Συμβουλίου της 21ης Δεκεμβρίου 1988 για την προσέγγιση των νομοθετικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών όσον αφορά τα προϊόντα του τομέα των δομικών κατασκευών 89/106/ΕΟΚ (EE L 40 της 11.2.1989, σ. 0012).

Οδηγία 93/68/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 22ας Ιουλίου 1993 για την τροποποίηση των οδηγιών Νέας Προσέγγισης (EE L 220 της 30.8.1993, σ. 0001).

Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, Μέρος τρίτο - Η πολιτική της Κοινότητας, Τίτλος Ι - Κοινοί κανόνες, Κεφάλαιο 3: Η προσέγγιση των νομοθεσιών, Άρθρο 100 α (EE L 169 της 29/06/1987, σ. 0008).

ΠΔ 334/94 για τα προϊόντα δομικών κατασκευών ΦΕΚ 176/Α/25.10.1994

Άρθρα σε διεθνή επιστημονικά συνέδρια (δημοσιευμένα σε πρακτικά)

Πελέκης Σάββας, Βλαχάκης Ματθαίος, Κατσούρα Αρετή, “Οδηγία 89/106/ΕΟΚ και Αδρανή Σκυροδέματος”, 15ο Συνέδριο Σκυροδέματος, Αλεξανδρούπολη Οκτώβριος 2006

Πρότυπα (standards)

ΕΛΟΤ EN ISO 9001 “Συστήματα Διαχείρισης της Ποιότητας – Απαιτήσεις” (2001)